

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE
Glasilo Slovencev v Argentini

Leto LXXXIV | 15. maja 2025 - Buenos Aires, Argentina | Št. 6

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

SLOVENSKO ROMANJE V LUJÁN

Veseli poromajmo k Mariji v Luján - z materinsko ljubeznijo nas pričakuje!

Praznovanje meseca maja kot meseca Marije sega v 18. stoletje, ko so verske skupnosti začele organizirati posebne pobožnosti in slovesnosti. V Sloveniji je ta mesec še posebej povezan z romanji, procesijami in češčenjem Marije kot zaščitnice naroda. Maj simbolizira ponovni začetek, saj narava oživi, rože in drevesa zacvetijo, kar cerkev povezuje z Marijo kot simbolom novega življenja.

Tudi v Argentini maj posvetijo Materi Božji. Praznovanje meseca Marije je tradicionalno posvečeno češčenju Device Marije, kar ima v latinskoameriških državah, kot je Argentina, globoko zakoreninjeno tradicijo zaradi močne katoliške vere.

Bodi nam pozdravljena o nebes Kraljica!

Na povabilo gospoda Roberta Bresta se je 26. aprila začela spletna devetdnevnic kot priprava na romanje k Lujanski Materi Božji. Prispevki različnih skupin, zlasti pesmi in molitve, so poglobili našo duhovno pripravo. Vabila so že prej prihajala po elektronskih medijih, ki jih z veseljem pripravljajo zavzeti poročevalci.

Vsaka slovenska družina se je pripravljala po svoje – v Argentini v jesenskem času s pisanimi listi, v Sloveniji pa spomladi s šmarnicami in cerkvenimi zvonovi. Letos Slovenci v Argentini obeležujemo 80 let prihoda naših staršev in starih staršev iz domovine, kar smo v hvaležnosti izročili Jezusu in Mariji, ki jih je spremljala skozi težke čase.

V zgodnjih jutranjih urah so se slovenske družine podale na romarsko pot proti lujanski baziliki. Mnoge so pripotovale iz oddaljenih krajev, tudi uro ali več stran. Na poti so molile rožni venec in se priporočile Mariji za varno in blagoslovljeno pot. V Lujanu pa je vladalo prav posebno, toplo vzdušje – srečanja z znanci, ki jih nismo videli vse leto, so napolnila srca z veseljem in domačnostjo. Ob prihodu v cerkev ali že na stopnišču so prostovoljci razdeljevali lističe s pesmimi za sveto mašo. Skupina mladih fantov, ki že tradicionalno skrbi za ozvočenje, je na kraj pripela zgodaj zjutraj in skrbno pripravila vse potrebno za nemoten potek bogoslužja.

Romanje v Lujan ni le verski dogodek, temveč tudi dragocen trenutek povezovanja slovenske skupnosti v Argentini – izraz vere, hvaležnosti in pripadnosti.

Letos nas je že ob začetku svete maše ganljivo presenetila skupina tridesetih moških in fantov, ki so ob oltarju ubrano zapeli pod vodstvom dirigenta in organista Matjaža Ro-

žanca. Njihovo mogočno petje pesmi *Bodi nam pozdravljena* je odprlo procesijo k oltarju, ki jo je vodil križ, za njim pa slika Marije Pomagaj, bogato okrašena z rdečimi nageljni. Ob njej so spremljale zastave in bandera Svetogorske Marije, kar je celotnemu prizoru dalo globok simbolni pomen. Za procesijo so sledili ministranti, skrbno razporejeni in urejeni, pod vodstvom Marka Trpina in Aleksa Zupanca. Tokrat sta v procesiji slovesno vstopila tudi bogoslovca Erik Oblak in Agustín Malovrh. Za njima sta prišla še delegat Slovencev v Argentini, gospod Franci Cukjati, ter zaslužni nadškof msgr. Andrej Stanovnik.

Po znamenju križa in uvodnih besedah je zbrane pozdravil povezovalc Janez Filipič ter naznanil: »Vstali Gospod se nam razodeva in je resnično med nami!« Spomnil je, da se bomo v tem obredu s hvaležnostjo spomnili naših staršev in starih staršev, ki so pred 80. leti morali bežati pred takratnim režimom. Ob tem bomo počastili troedinega Boga in z zaupanjem prosili Marijo, naj nam pomaga ohranjati katoliško vero ter ljubezen do slovenskih narodnih korenin. Letošnje geslo romanja tako poudarja: *Veseli poromajmo k Mariji v Luján – z materinsko ljubeznijo nas pričakuje!*

Sveta maša je bila darovana za vse žive in pokojne Slovence v Argentini. Med bogoslužjem sta bila navzoča tudi slovenska duhovnika, g. Robert Brest in g. Toni Burja, ki sta bila na voljo za sveto spoved. Gospod Franci Cukjati je argentinskim romarjem pojasnil, da Slovenci že 75 let romamo v to svetišče, kjer se Mariji zahvaljujemo in jo prosimo za pomoč – tako kot so to storili naši predniki, ki so pred 80 leti zaradi preganjanja iskali zatočišče na argentinskih tleh. Letos se posebej spominjamo njihove žrtve in poguma. Danes se zato z globoko hvaležnostjo zahvaljujemo Mariji, ker nas je vse to dolgo obdobje spremljala in varovala. V molitvi bomo prosili tudi za razsvetljenje Svetega Duha, da bi kardinali izvolili Svetega očeta, resničnega človeka vere, ki bi modro in pogumno vodil Cerkev. Gre za veliko odgovornost, zato še toliko bolj prosimo za milost Svetega Duha.

Pri sveti maši so sodelovali bralci Božje besede: prvo berilo je prebrala Tatjana Rožanec iz Pristave, psalm Nevenka Belič iz San Justa, drugo berilo Jeremija Žitnik iz Slovenske vasi, prošnje pa je prebrala Saša Selan iz Ramos Mejie.

Pri pridigi je nadškof msgr. Andrej Stanovnik izpostavil, da smo se zbrali kot romarji upanja, da se spomnimo in zahvalimo za dar življenja

in vere, ki sta nam bila podarjena od Boga. Ob 80-letnici izseljevanja naših prednikov nas spominja, kako so s pomočjo vere premagali težke čase in postavili temelje za močan razvoj vere in kulture v novi domovini. Nadškof je poudaril, da nas zgodovina opominja na grozote vojne, a hkrati nas spodbuja, da odpustimo, zdravimo rane in gradimo prihodnost v miru in ljubezni. Kot romarji upanja želimo zaupati v Boga in imeti odprta srca za novo življenje, tako kot so to počeli naši predniki, ki so kljub globokim ranam ostali zvesti svoji veri. Danes častimo zaklad, ki so nam ga zapustili – zaklad vere, ljubezni in medsebojnega sodelovanja, ki povezuje slovensko in argentinsko kulturo. V tem jubilejnem letu nas papež Frančišek opominja, da je krščansko upanje globoko povezano z ljubeznijo in da nas vodi Jezusovo srce. Kljub težavam in trpljenju so naši predniki vztrajali v veri in ljubezni, ki nas tudi danes navdihujeta. Zdaj smo tudi mi poklicani, da bomo pristne priče vere, odgovorni državljani in odprti za vse človeške skupine, s katerimi delimo življenje. Jezus nas danes ponovno vabi: »Hodi za menoj!« in nas spodbuja, da pogumno stopimo v novo srečanje z Njim. S svojo vero in upanjem moramo ostati zvesti Gospodu, tako kot so to počeli apostoli. Naj nas Marija Pomagaj vodi na tej poti vere, ljubezni ter iskanja pravičnosti in svetosti.

Sveto obhajilo so podeljevali: Franci Draksler, Jože Oblak, Rozka Likozar in Marjana Opeka.

Po sveti maši, napolnjeni z božjo besedo in navdihujočim petjem, so številni romarji podaljšali svoj trenutek ob Mariji Lujanski. Nekateri so ostali, da so v tišini molili ali pa si privoščili prijeten skupen trenutek, ki so ga obeležili s slikanjem. Drugi so se napotili proti glavnim in stranskim vratom, kjer so se srečevali, pogovarjali in izmenjali prijazne besede. Ta čas je bil resnično posvečen medsebojnemu druženju in skupnemu veselju.

Popoldanska pobožnost je bila brez dvoma najlepša. Pevci so se zbrali ob glavnem oltarju, medtem ko je ljudstvo čakalo, da napovedovalec oznani vrstni red procesije, v katero so se potem pobožno vključili.

Na čelo procesije je stopil Križ, za njim so sledile slovenska, argentinska in papeška zastava, bandera Svetogorske Marije ter kip Lujanske Marije, ki so ga nosili mladi fantje. Ponosno se je sprehodilo tudi več kot šestdeset narodnih noš, podoba Marije Pomagaj, ki so jo nosili moške v narodnih nošah, ter mladci in mladenke z rdečimi nageljni v čast Mariji. Za njimi so hodili ministranti, duhov-

niki in preostali verniki. Letos pa smo žal pogrešali otroke osnovnih šol, ki so običajno s svojo prisotnostjo popestrili to slovesnost in ji dali še posebno živahnost.

V procesiji smo verniki v duhu pobožnosti in češčenja Marije hodili okoli trga z molitvami in pesmimi, izražajoč ljubezen in spoštovanje do nje ter povezanost z Bogom. Procesija je tudi družbeni trenutek, ki utrjuje občutek skupne vere in tradicije. Med procesijo so dekleta razdajala Marijine podobice z izseljensko molitvijo in sprejemala darove slovenskih romarjev. Mimoidoči in verniki drugih narodnosti so procesijo spremljali s slikanjem, molitvijo in pokrižanjem.

V cerkvi so sledile lavretanske litanije Materie Božje pred Najsvetejšim. V njeni prisotnosti, pred Najsvetejšim in Marijo, srce preplavi občutek, da se preprosto pokloniš, moliš in poješ. Verniki se globoko povežemo z Marijo kot Božjo Materjo, jo častimo, ji izkazujemo pobožnost ter prosimo za pomoč in zaščito. Slovenci se pogosto zatekamo k njej, ker vemo, da nam vedno stoji ob strani. Ob zaključku se ji zaupamo v molitvi s pesmijo »Marija, skoz življenje!« ki v nas prebudi globok občutek zaupanja in hvaležnosti.

Ker je bil to poseben dan, smo skupaj izrekli molitev Kraljice Izseljencev: *Kraljica naše domovine, v tujini te pozdravljamo; skrbi in svoje bolečine ponižno ti darujemo. V tujino s Sinom si bežala, deviška Mati, tudi ti; nevarnosti si vse spoznala v katerih smo izseljenci. Po domovini hrepenela si, kakor hrepenimo mi; od dela svojih rok živeš z družino najsvetejšo si. Zato razumeš ti edina, Marija, nas izseljence, ki te slovenska domovina izbrala za Kraljico je. Marija, Mati in Kraljica izseljencev slovenskih si; po tebi večna naj Pravica peklenski vojski moč zdrobi.*

Tako smo zaključili letošnje romanje v Luján. Srečni, veseli in napolnjeni s Svetim Duhom smo se vrnili v vsakdanje življenje, polni novih duhovnih moči in z vero, ki nas bo vodila na naši poti. Naj nas Marija še naprej varuje in usmerja, da bomo v vsakem koraku zvesti svoji veri in slovenskim koreninam.

Za vsakim romanjem je veliko skrbi, dela in nevidnih oseb, ki skrbijo, da bi vse potekalo brez težav in da bi vse dobro izpadlo. Njihovo nesebično prizadevanje in skrbnost so ključni za uspeh in lepoto tega romanja. Bog naj vam povrne za vse dobro, kar ste storili, in naj vas blagoslovi za vaša prizadevanja!

Veronika Malovrh

OB 80. OBLETNICI SLOVENSKEGA EKSODUSA | Homilija škofa Andreja Stanovnika

Danes smo tukaj zbrani ob Lujanski Mariji kot romarji upanja, da se spominjamo, se zahvalimo in da obnovimo svojo predanost daru življenja in vere, ki ju prejemamo od Boga. Velikonočni duh, ki nam ga ponuja to nedeljsko bogoslužje, je potrditev poti, ki so jo naši starši, stari starši in pradedki prehodili skozi osem desetletij, od tistega meseca junija 1945, ko so bili prisiljeni zapustiti domovino, da bi rešili življenje sebi in svojim najbližjim. To dramatično pot so preživeli iz vere, kot si jo mi želimo danes z geslom: »80 let Marija z nami v begunstvu in izseljenstvu.«

V tem marijanskem svetišču, ki ga obiskujemo leto za letom, se želimo pobožno spominjati tudi tistih prvih rodov, ki so v tej domovini izgnanstva postavili temelje za močan razvoj vere in kulture. V tej novi, boleči in ljubljeni domovini, so ustanovili družine in krajevne domove, prepričani, da upanja za domovino ni brez trdnega temelja v družini, ki je odprta skupnosti, in temelji na krščanskih vrednotah resnice, pravičnosti, svobode in ljubezni. V tem duhu se spomnimo, da je danes Nedelja deljenja, ki jo navdihuje geslo »upanje se deli«, saj smo družina, ki živi in deli svoje upanje.

Slavnostni spomin na tragedijo vojne in medbratskega spopada, ki ga je slovenski

narod pretrpel sredi prejšnjega stoletja, nam znova ponuja previdnostno priložnost, da svoja srca ozdravimo vseh negativnih ostankov groze sovražnosti in razdora, ga odpremo odpuščanju in se zavzamemo za popravilo škode, ki je bila povzročena v duši našega ljudstva. Globoko si želimo, da bi ljubezen in mir dokončno zacelila tiste rane, na katere namiguje pesnik v »Brazgotinah srca«: »Videl sem čas, ki ne zaceli vseh ran. Pil solze, ki so tekle zaman. A domovina je sladka, ki je doma v brazgotinah srca!«

Očiščen spomin je vedno hvaležen spomin, ki se ne ozira užaljeno nazaj in se ne zasidra v preteklost, ampak se z zaupanjem odpira novim obzorjem. To je poklicanost romarjev upanja, ki razsvetljuje pot jubilejnega leta, v katerem potujemo. Naši predhodniki so bili pravi romarji upanja, saj kljub globokim ranam, ki so zaznamovale njihova življenja, niso zapustili svoje vere, niso se pustili zavladati zagrenjenosti in zameram, ampak ravno nasprotno: z rožnim vencem v rokah so odprli brazde novega življenja in vanje zasadili semena, ki so kasneje vzklija v vezi prijateljstva, dela in praznovanja. To je zaklad, ki smo ga prejeli v dediščino in se mu danes želimo zahvaliti, odprti za bogastvo dveh kultur, slovenske in argentinske, izredni privilegij in velik iz-

ziv za naše individualno in skupno življenje. Tisti, ki se jih danes hvaležno spominjamo, so dobro vedeli, da krščansko upanje ne razočara, saj je rojeno iz ljubezni in je utemeljeno na ljubezni, izliti iz Jezusovega Srca, prebodenega na križu, nas spominja papež Frančišek v buli jubilejnega leta. Tista junaška generacija je vztrajala v pristni veri in ljubezni, ki je zgled in spodbuda za zavezo, ki jo moramo danes prevzeti v tej deželi, ki je velikodušno sprejela eksodus naših prednikov. Tukaj smo poklicani, da bomo pristne priče vere v Kristusa in v Cerkve; dobri, pošteni in odgovorni državljani; radodarni pri delitvi zaklada naše slovenske kulture; in ponižni ter odprti za vse človeške skupine, s katerimi delimo življenje.

Tudi danes Jezus hodi po obali naše zgodovine in išče osebno srečanje z vsakim od nas, tako kot je to storil na obali Tiberijskega morja s svojimi učenci, kot smo ga slišali oznanjati v evangeliju. Morda si ga tudi mi ne upamo vprašati: »Kdo si?«, čeprav vemo, da je to Gospod, saj je približevanje Njemu kompromisno, vendar le v srečanju z Njim, ker samo z Njim imamo novo življenje in tisto upanje, ki ne razočara. Danes, ko obhajamo hvaležen spomin na 80 let slovenskega prisilnega izseljevanja, prisluhnimo isti Jezusovi interpelaciji, ki so jo

slišali naši predhodniki: »Hodi za menoj«.

Ne bojmo se usmeriti svojega življenja v novo osebno srečanje z Jezusom, in pogumno in potrpežljivo vzdržimo preizkušnjo vere. K temu nas spodbuja zgled apostolov, ki so pričali o Gospodovem vstajenju kljub trpljenju, ki so ga zaradi svoje vere utrpeli in ki ga danes poslušamo v branju Apostolskih del. Po drugi strani, nas avtor Apokalipse tolaži, ko oznanja gospostvo Vstalega, ki mu pripada vsa hvala, čast, slava in moč.

Dragi bratje in sestre, imejmo hvaležen spomin, da se velikodušno odzivamo na Jezusovo povabilo: »Hodi za menoj«.

»Storimo to z eno samo željo, nam priporoča pokojni Sveti Oče, da ljudje, ki vas srečajo, spoznajo Jezusa. Skušajte, ko delate dobro, s ponižnostjo zmanjšati sebe, tako da se v tem, kar delamo, pojavi samo Gospod in ga lahko vsak doseže«. Naj nam priskoči na pomoč naša ljuba Marija Pomagaj skupaj z vsemi, ki so bili pred nami v tem mučeniškem exodusu, da vsi s pobožno in veliko ljubeznijo prosimo: »Usliši naše klice, izprosi nam modrost, da iščemo pravičnost in skrbimo za svetost. Da bi Boga ljubili in te pravilno častili: Marija, Marija, hiti na pomoč!«

Amen.

SLOVENSKA VAS

Veliki teden

V Slovenski vasi smo tudi letos slovesno obeležili veliki teden. Otroci so v Hladnikovem domu z veseljem in ustvarjalnostjo izdelovali tradicionalne butarice, ki jih je na cvetno nedeljo blagoslovil župnik Toni Burja. Branje Božje besede je bilo lepo organizirano, k sodelovanju pa so pristopili tudi novi bralci, kar je obogatilo skupno doživetje. Obredi velikega četrtka, petka in sobote so potekali v zbrani in spoštljivi skupnosti. Velika noč je družine združila v iskrenem praznovanju ob blagoslovljeni hrani, polni hvaležnosti, veselja in upanja.

73. redni občni zbor

V nedeljo, 6. aprila 2025, smo uspešno izvedli 73. redni občni zbor. Zbor smo začeli s skupno molitvijo za rajne člane: Tonija Žitnika, Jožeta Rometa in Ivanko Suhadolnik poročeno Draksler.

Sledila je določitev zapisnikarja, dveh overovateljev in dveh skrutinatorjev. Člani so

nato soglasno odobrili zapisnik prejšnjega občnega zbora.

Odborniki so predstavili svoja letna poročila:

- tajniško poročilo,
- blagajniško poročilo,
- kulturno poročilo,
- gradbeno poročilo,
- poročilo gospodarja,
- poročilo športnega referenta,
- poročilo knjižničarke
- poročilo slovenske šole,
- poročilo mladine.

Predsednica društva je podala celovit pregled dela v preteklem letu, nadzorni odbor pa je predstavil svoje poročilo in predlagal razrešnico, ki je bila sprejeta.

Člani so razpravljali in sprejeli sklepe o članarini, pristopnini ter najemninah. Na koncu so bila obravnavana še vprašanja in predlogi iz rubrike »Slučajnosti«.

Na občnem zboru je prevladovala delavnost in medsebojno sodelovanje.

Zahvala in dobrodelni prispevek

Iskrena hvala naši dragi Luciani Zupančič za izjemno izveden tečaj prve pomoči. Z veliko predanostjo in odprtim srcem nam je predstavila različne vrste poškodb kože, kako jih prepoznati ter kako ustrezno in pravočasno ukrepati. Nato smo skupaj praktično vadili z vsemi pripomočki, ki jih je skrbno pripravila in prinesla.

Ob tej priložnosti so se vsi prisotni z vese-

ljem odločili tudi podpreti dejavnosti Rdečega križa, kjer Luciana kot prostovoljna medicinska sestra nesebično pomaga ljudem v stiski. Z zbranimi sredstvi bodo kupili mate čaj in piškote, ki jih bodo z ljubeznijo razdelili med najbolj potrebne na postaji Lanús. Tam bodo prostovoljci poleg tega opravili tudi meritve krvnega tlaka, ravni sladkorja v krvi in druge osnovne zdravstve-

ne preglede – ter s tem ljudem podarili ne le pomoč, temveč tudi občutek človeške bližine in skrbi.

Iskrena hvala vsem za sodelovanje in srčno podporo – vaša dobrota prinaša svetlobo v življenja tistih, ki jo najbolj potrebujejo!

D.S.V.

MESEC SPOMINA

80 LET

Letos meseca maja bo preteklo 80 let, kar je bilo konec druge svetovne vojne, s porazom Nemčije. Zmagovalci: Rusi, Američani, Angleži, delno tudi Francozi so si delili Evropo pod svoje vplive. Zaradi bližine Rusov in ne vedoč, kaj bo še sledilo, je na tisoče in tisoče Slovencev zapuščalo svojo ljubo domovino in se odpravljalo na pot proti zapadu, večina v obmejni državi Avstrijo in Italijo, ki so ju zasedli zapadni zavezniki Angleži in Američani. Zapuščali so domovino, da se rešijo komunizma, ki je zavladal povsod, kamor so vdrli sovjetski tanki. Pri izgonu Nemcev iz Jugoslavije so Sovjeti že zasedli slovensko Prekmurje. Nemške čete so pa bile v polnem umiku na zapad, da ne padejo v roke Sovjetom, ampak se podajo zapadnim zaveznikom, od katerih so pričakovali bolj človeško, čeprav nezasluženo, ravnanje .

Odhajajoči Slovenci so predvidevali odhod iz domovine le za par tednov, saj si niso mogli predstavljati, da bo Zahod prepustil Jugoslavijo, še manj pa Slovenijo, komunistom. Umikali so se pred Rusi, torej pred komunizmom, in ne »panično bežali pred partizani« kot sem bral v nekem slovenskem časopisu. Ni nam bilo treba bežati, ker nas nihče ni preganjal. Nemškim vojakom so partizani pustili prosto pot, beguncem tudi, a zanje so imeli drugačne načrte, po katerih se tudi njim ne bo treba izpostavljati. Pa še partizanski oddelki južnih bratov bodo imeli dovolj časa, da prispejo v Slovenijo, za vsak slučaj.

Ena od množičnih kolon begucev se je namenila čez Ljubelj, kjer skozi tamkajšni predor prideš v Avstrijo. A planota pred predrom je bila vedno bolj natrpana beguncev, ker prehod skozi tunel jim ni bil dostopen. SS Sturmfuhrer z brzostrelko v rokah je stal pred vhodom in skozi tunel prepuščal le nemške vojake in zadrževal begunce drugih narodnosti. Nad vhodom tunela je pa stalo šest vojakov s pripravljenimi brzostrelkami, s katerimi so obvladali vso planoto pod seboj. (V času odhoda beguncev so se partizani na Golniku pogajali z Nemci, - opomba: s svojimi zavezniki za pobijanje Slovencev, - Pustili bodo prosto pot čez Ljubelj v Avstrijo nemškim umikajočim se četam, v zameno pa morajo Nemci blokirati vhod v tunel in preprečiti prehod Jugoslovanom. Tako bodo lahko partizani te ljudi zajeli in jih odpeljali nazaj. Opomba - Vsi vemo kaj jih tam čaka.) - Iz dnevnika g. Antona Babnika –

Na to planoto je prispela enota srbskih prostovoljcev pod vodstvom poročnika Vučičevića. Ko je ta izvedel kakšen je položaj se je s svojo četico približal vhodu in zahteval prost prehod. Nemški oficir ga je ošabno ustavil in mu ukazal naj se oddalji. Srb je pa naročil svojim vojakom naj naperijo puške na stražarje nad vhodom in je ustrelil SSovca. Na kar pa ni bilo odziva. Nemškim stražarjem je pokazal prosto pot skozi tunel, a naj odnesejo svojega mrtvega poveljnika s seboj. Tako je bil prehod prost in begunci so se napotili trumoma skozi predor...

Na drugi strani, že v Avstriji, teče reka Drava in čez reko je most, ki so ga pa partizani že

zasedli in so pred mostom ustavljali begunce. To, dokler se ni prikazal domobranski Rupnikov bataljon, s katerim so partizani imeli bolj slabe izkušnje. Že po prvih strelih so se kar razkropili, tokrat res panično, nekaj jih je kar poskakalo v Dravo.

Zdaj so pa imeli begunci prosto pot in so se napotili, po angleških navodilih, na Vetrinjsko polje, kjer so si urejali, kar pod milim nebom, neke vrste taborišče. Na poti so domobranci morali oddajati svoje orožje Angležem.

Proti koncu maja so jih pa Angleži z lažjo in prevaro izročili na jugoslovanski meji partizanom v roke. Ti so jih pa, po različnih krajih Slovenije, po hudem mučenju in brez vsake sodbe okrog 12000 pobili. Ta zločin je bil popolnoma zatajen in je bilo skoro pod smrtno kaznijo prepovedano ga omenjati. Komunisti so tudi zahtevali vrnitev civilistov, kar se pa ni zgodilo, ker so ameriški, posebno pa še kanadski oficirji, po posredovanju in prepričevanju dr. Valentina Meršola, tudi begunca, to preprečili.

Iz vetrinjskega polja so sčasoma begunce preseljevali v različna taborišča v Avstriji: Spittal, Peggetz, ...od koder so se pa po nekaj letih začeli izseljevati v prekomorske države, ki so bile pripravljene jih sprejeti: Argentina, Kanada, Združene države, Brazilija, Avstralija, Venezuela, Chile...

V teh deželah so si begunci potem ustvarjali »svojo Slovenijo«, ki ponekod, po 80 letih, še obstaja.

Franci Markež,
 v tistih časih osemletni begunček.

OB ZAČETKU PRENOSA POSMRJNIH OSTANKOV POBITIH IZ MACESNOVE GORICE

Izjava Nove Slovenske zaveze

Iz javnih glasil smo izvedeli, da Ministrstvo za obrambo izvaja prenos posmrtnih ostankov pobitih iz brezna Macesnove gorica, ki se trenutno nahajajo v kočevski komunali, v kostnico pri Škofji Loki.

Vsakdo se strinja, da je kostnica na pokopališču pri Škofji Loki bolj dostojen kraj, kjer naj nepokopane žrtve iz Kočevskega Roga čakajo na pogreb, kakor pa skladišče komunalnega podjetja.

Toda samovoljni odločitvi Vlade nasprotujemo, ker se bojimo, da vladajoča politična levica s pobitimi igra neiskreno igro: govori jo o začasni lokaciji, praktično pa bo potem, ko bodo pokojni enkrat preneseni iz Kočevja v loško kostnico, pokop za njih končan. Po mnenju dedičev komunizma bo s tem našim umorjenim povsem zadoščeno: nobene nove rešitve za dostojen pokop ne bo več. Mediji bodo strumno umolknili in se te teme ne bodo več dotikali: domobranci so pokopani in konec. Minister za obrambo je celo javno povedal: čas je, da spoštljivo »zapremo boleče obdobje naše zgodovine«.

V Novi Slovenski zavezi prvotno nismo nasprotovali prenosu pokojnih iz Kočevja v

kostnico pri Škofji Loki, vendar smo postavili pogoj, naj Vlada pred prenosom sprejme sklep, da bodo žrtve pokopane v Ljubljani; potem se jih lahko začasno premakne na spodobno lokacijo. Če bi vladajoči imeli iskrene namene, bi takšen preprost sklep sprejeli in nato poiskali zemljišče v lasti Vlade za pokop; ali pa bi spremenili Zakon o glavnem mestu; ali pa bi določeno vrsto pokopališke dejavnosti z zakonom izvzeli iz pristojnosti občin ipd. Več rešitev obstaja; toda Vlada ni hotela sprejeti nobene od teh rešitev.

Podobno stališče je imela Vladna komisija za vprašanja prikritih grobišč, ki jo vodi dr. Jože Dežman: člani so soglasno nasprotovali prenosu pokojnih, če Vlada prej ne sprejme veljavnih aktov za njihov dokončni pokop v Ljubljani.

Dejstvo, da zdaj samovoljno, brez soglasja svojcev pobitih, združenih v Novi Slovenski zavezi, in v konfliktu s svojo Vladno komisijo za grobišča premikajo ostanke pobitih nekam, kjer bodo umaknjeni od javnosti še naprej nepokopani, nakazuje, da pobitih v resnici nočejo dostojno pokopati, pač pa jih hočejo odriniti in pozabiti. Počistiti želijo prizorišče, da bodo v maju lahko proslavljali 80-letnico zmage revolucije, ki ji pravijo osvoboditev. Pri tem in onem volivcu bodo pridobili še kakšno politično točko; izgnili se bodo neprijetnim vprašanjem iz ustanov Evropske zveze ipd. Takšne in podobne reči ima v mislih njihova politična pamet, ko pokopavajo kosti žrtev.

Za nas to niso kosti. To so naši ljudje. Bili so pomorjeni v velikanskem zločinu. V evropskem in slovenskem izročilu dostojen pokop žrtev vključuje to, da ob pogrebu povemo, kdo so ti ljudje bili, kaj je bila njihova stvar in

kako so umrli. Njihov pogreb mora biti neločljiv od obsodbe zločina, ki jim je vzel življenje. Odnos političnih dedičev komunizma do tega zločina pa se ves čas slovenske samostojnosti ni spremenil: niso ga zmožni javno, zakonsko razglasiti za zločin. Ovirajo moralno vest in pamet Slovencev, da bi do obsodbe revolucije ne prišlo. Svoja »pietetna dejanja« skušajo ločiti od obsodbe zločina.

Od tod vrsta zgrešenih poskusov, ki so vsi po vrsti propadli in ostali brez vsebine: Teharski park, spomenik na Kongresnem trgu in zlasti pokop žrtev iz Hude Jame na Dobravi pri Mariboru, ki je obžalovanja vredna zastranitev. Zdaj bomo dobili še eno Dobravo. Govorijo o pieteti in spoštovanju do mrtvih; pri tem pa ne samo ignorirajo voljo sorodnikov teh mrtvih v Novi Slovenski zavezi, marveč postavljajo cela mesta drugorazrednih mrtvih, odrinjenih v pozabo. To obsojamo, temu bomo nasprotovali. Pokop osebe vključuje njeno dostojanstvo.

dr. Matija Ogrin
 predsednik NSZ

Ljubljana, 31. marec 2025

ODTISI 2 - 2025

5. MAJ

Ko to pišem, mi koledar kaže, da je danes je 5. maj 2025, a spomin me vrže med težke dneve pred 80. leti, ko je naša mama Marjana začela pisati dnevnik, stara 19 let.

Začetni zapis je ob petih popoldne, ko so ona in sestri Katica in Tinka, ob nepričakovanem očetovem nasvetu (ukazu?) odšle na ljubljanski kolodvor in uro kasneje z vlakom odpotovale proti Avstriji. Pa niso bile same: »Ob ½ 12h zvečer v kranjskem zaklonišču. Po enournem tavanju od kolodvora se je procesija 'zločincev' ustalila, do polnoči. Med njimi skoro vsa 'dobrodelna', pol semenišča, precej 'črnih' (g. Ladislav [Lenček CM], g. Košm.[erlj], Starc in Tomažič), vsi Dolinarjevi in Žužkovi, Peršuhovi in Osterčevi.«

In pristavi: »Oj, zbogom, domovina! Ne, ne 'zbogom', samo 'nasvidenje', kajne, Gospod. In prav kmalu.«

Kako se je zgodba odvijala, nam povedo razni članki, knjige, dnevniki, pa vse življenje, ki je raslo in se razvijalo vsa ta leta. Če idealiziramo številke, je tu prostora za štiri generacije, ki so našle streho zunaj slovenskega ozemlja, prva v tujini, zadnja že »prizemljena« v svoji domovini, a z (vsaj) enim očesom še vedno obrnjena k očetnjavi. Kar pomeni, da je bila ljubezen do naroda in domovine tako močna, tako trdna, da je še vedno prisotna v novih generacijah, ki so končno doživele spremembo prvotnega zbogom v nasvidenje.

... je bila ljubezen do naroda in domovine tako močna, tako trdna, da je še vedno prisotna v novih generacijah ...

Veliko rojakov tega ni dočakalo. A ves svoj čas so se trudili, trdo delali in se razdajali, da bi se res zgodilo. In se je, čeprav ne tako kmalu, kot bi si vsi želeli. Naši časi niso Gospodovi časi ...

Večina njih gleda na nas že iz onostranstva. Če ne bomo pozabili, kako so skrbeli in se izgarali za vrednote, za katere so se borili, bomo lažje živeli. Besede kot: Mati, domovina, Bog; ali Bog, narod, domovina, so še vedno primerne iztočnice, po katerih lahko sledimo njihovim idealom.

Največja napaka, največje izdajstvo je ravno v pozabi. Pozabiti zakaj so odšli v begunstvo, zakaj so v begunskih taboriščih gojili kulturno, versko in narodno zavednost, zakaj so izgoreli v svojih naporih za svojo družino in za slovensko skupnost v tujini, je težak greh v našem sedanjem življenju in delu.

Osemdeset let je dolga doba – vendar čas teče in iz njihovih idealov moramo črpati moči, da se bomo 5. maja prihodnjih let še vedno spominjali, kako in zakaj še vedno živi slovenska izseljenska skupnost.

Gregor Batagelj

Spominska proslava

Nedelja, 1. junija 2025, ob 10. uri

Sv. maša za vse slovenske žrtve vojne in revolucije v cerkvi Marije Pomagaj.
Poklon in molitev pred spomenikom.
V dvorani škofa Rožmana, spominski govor in akademija v izvedbi članov Slovenskega doma Carapachay.

Slovenska hiša - Ramón L. Falcón 4158

“Jaz srečen sem,
da smel sem biti vsejano zrno”

- ZORKO SIMČIČ

PREJELI SMO V OBJAVO:

SPOMIN, KI NE USAHNE

(Virmaše pri Škofji Loki: Andrej Golar in papež Francišek)

POT

Ob vsem tem, o čemer teče beseda zadnje dni ob smrti papeža Frančiška, se tudi sam vračam nazaj po poti, v mlada leta, polni spominov. Mimo Golarjevih sem hodil na Trato v trgovino, kamor me je mama pošiljala po nakupih živil, nosil kosilo atu, ki je bil železničar, vozil voziček, gar si nismo mogli privoščiti, iz in na najeto njivo, ki smo jo obdelovali nedaleč od takratnega zahodnega prehoda čez železniške tire, na rampo in njive.

V tistih časih se je za preživetje obdelovalo vrt, njivo, sadilo buče ob železniški progi, nabiralo izločeni les za kurjavo na rampi za hlodovino. Vse to z namenom, da se je doma vzredilo dva pujsa, enega za doma, enega za prodajo, prehranilo zajce, kure, za pripravo ozimnice in gretje.

HREPENENJE PO BOLJŠEM

Sam sem osem let mlajši od Golarjevega Andreja. S svojimi otroškimi očmi sem nanj gledal, kot na mladeniča. Šel je po očetovih stopinjah, da se izuči za mizarja.

Na vasi je bilo kar nekaj fantov približno enake starosti. Mladim je bil svet na zahodu vedno mikaven. In dogovorili so se, da se tistega 1. novembra 1957 odpravijo na pot proti zahodni meji. Štirje med njimi so se premislili in se vrnili nazaj domov. Dva izmed njih še živita v domačih Virmašah, dva sta že pokojna. Le Andrej je imel toliko poguma, moči in volje, da je sam nadaljeval pot v neznani svet. Imel je veliko srečo, da ga pri nezakonitem prehodu meje niso ujeli, lahko pa bi se njegov prebeg celo tragično končal.

Novica o Andrejevem podvigu in poti v širni svet, vse tja do Argentine, se je med vaščani hitro razširila. Vsakodnevno kramljanje med nami na vasi je porodilo marsikatero misel na Andreja in, kako je tam daleč stran.

POČITNIŠKO DELO V OPEKARNI SEM ZAME- NJAL Z DELOM NA POŠTI

Otroci smo delali od malega. Iz delavskih družin nas je nekaj med poletnimi šolskimi počitnicami delalo v opekarnah.

In v gimnazijskih letih sem imel srečo, da

sem med počitnicami dobil delo za poštarja. Pošto sem raznašal po poštnem okolišu, tedaj ŠO1, ki je obsegalo naselja Stari Dvor, Grenc, Virmaše in Sveti Duh.

ODPRTO PISMO, ODTUJEN DENAR

Med raznašanjem pošte, sem tako eno poletje, ko sem si služil denar kot nadomestni poštar, prinesel Golarjevemu pismo z žigom iz Argentine. Pri sortiranju pošte me nihče od zaposlenih poštarjev, ki so razvrščali pošto po rajonih ni opozoril, da je pismo iz Argentine odprto. Tega nisem opazil tudi sam, ko sem pošto razvrstil po vrstnem redu, svojega rajona.

Že ob izročitvi pisma njegovima staršema Andreju in Anici, sem takoj začutil nezadovoljstvo in opombo, da je pismo odprto. Seveda sem v sebi vedel, da ga nisem odprl. To sem jima tudi trdil.

Še danes ne vem, kako sem takrat odšel iz njihovega dvorišča, ali sem se iz zavedanja, da to ni prav, kar odpeljal s kolesom, ali sem povetil glavo. Spomnim se, da sem premišljeval, kaj naj naredim, ali moram biti mnogo bolj pozoren pri pismih iz tujine, da le ne bi bila odprta.

Sam sem se prvič znašel v taki neljubi situaciji. Še več, naslednji dan, ko sem postoril vse potrebno na pošti, sem odšel raznašati pošto v svojem rajonu in prispel do Golarjevih. Anica me je pričakala na dvorišču, pridružil se ji je še Andrej. Še vedno osramočen od včerajšnjega dogodka, sem gledal bolj v tla, kot v njiju. Anica mi je dejala, da je bil iz pisma odtujen denar.

Ne samo, da sem začutil, kot da so se mi kolena zamajala, da mi je utrip srca poskočil. Bilo me je sram. Počasi sem dvignil glavo in ju pogledal, iz njunih oči je vel pogled suma, da sem ta denar jaz vzel.

Trdil sem, da o tem nič ne vem, da niti nisem vedel, da je v pismu denar.

S tem dogodkom se je spremenil naš dotakratni prijetni vaški način življenja, ko smo si izmenjali marsikatero besedo in si med seboj zaupali. Sedaj pa, kot da je vse pred tem izginilo, da sem sam tam pred njima, kot da se prvič gledamo, da se je med nas naselilo nezaupanje.

Če bi to vedel tedaj, kar sem izvedel kasne-

je, bi jima povedal, da so tedaj v komunizmu v posebnih za to namenjenih oddelkih pregledovali pošto, ki je bila namenjena v tujino in, ki je prihajala iz tujine. In ne morem trditi drugače kot, da je bilo Andrejevo pismo odprto v enem od teh pregledovalnih oddelkov in, da je bil verjetno ravno tedaj iz pisma odtujen tudi denar.

Na ta neprijeten dogodek do danes nisem pozabil. Lahko bi rekel, da še vedno živi v moji podzavesti in me bremeni. Kajti nikoli in nikdar nisem nikomur mogel dokazati, da tistega pisma nisem odprl in, da iz njega nisem odtujil priloženi poslani denar.

SREČANJE NA POTI

Moj ata je za gradnjo hiše kupil parcelo od kmeta in si s tem nakupom pridobil tudi pravico in dolžnost hoje in vožnje po njihovi nekdanji kolonialni poti, ki je vodila od kranjske ceste do železnice. Zato smo prednostno hodili po tej poti, ki je potekala mimo Golarjevih in je bila hkrati najbližja pot, ki je vodila na Trato. V času študija sem skoraj vedno hodil po tej poti.

Po njej sem šel tudi tisto zasneženo zimsko torkovo jutro, 26. januarja 1971, na vlak za Ljubljano, za ob pol devetih.

Mrakobno in zasneženo jutro ni bilo pri-

“

Če bi to vedel tedaj, kar sem izvedel kasneje, bi jima povedal, da so tedaj v komunizmu v posebnih za to namenjenih oddelkih pregledovali pošto, ki je bila namenjena v tujino in, ki je prihajala iz tujine. In ne morem trditi drugače kot, da je bilo Andrejevo pismo odprto v enem od teh pregledovalnih oddelkov ...

”

jazno za hojo. Ko sem se spustil po blagem klančku navzdol na glavno pot, sem opazil, še bolj začutil, da se nekaj nevsakdanjega dogaja na dvorišču in poti pred Golarjevimi. Tam je stal avto, na od snega očiščenem dvorišču pred hišo, ni bilo nikogar. Iz hiše se je slišala govorica.

Na drugi strani poti, nasproti dvorišča je stal mož, katerega pogled je bil usmerjen proti vhodnim vratom Golarjeve hiše. Najbolj me je pritegnil pogled na njegovo temno aktovko, ki jo je držal z desno roko. Približeval sem se mu, pogledoval nanj, ga premerjal od nog do glave. Stal je mirno, lahko bi rekel skoraj nepremično, morda celo malce negotovo.

V nekem trenutku je pogledal v smeri moje hoje. Popolnoma se mi je odstrl pogled na njegov obraz. Opazil sem, da stoji ob poti človek, meni neznanih obraznih potez. Spraševal sem se, le kdo je ta človek, ki stoji tu ob poti, to jutranjo uro. Je morda tujec? Korak za korakom sem nadaljeval s hojo. Ko sem šel mimo njega, sva se gledala iz oči v oči. Neznanca sem pozdravil z običajnim dober dan in nadaljeval svojo pot na železniško postajo.

Ni preteklo veliko časa, ko so se po vasi širile govorice, da je Golarjeve, v Andrejevem imenu, obiskal pater iz Argentine.

RAZREŠENA SKRIVNOST

Potem je preteklo veliko let. Ko se je pisalo leto 2013 se je izvedelo, da je Golarjeve tedaj obiskal pater Jorge Mario Bergoglio, ki je postal novi papež Francišek.

Andrejeva zasluga je, da sem se tedaj nepričakovano srečal s patrom, ki je postal novi papež. Sam pa skozi splete življenjskih okoliščin v srcu ohranjam zgodbi, ki mi ju je bilo dano doživeti v Virmašah in mislim, da to ni bilo samo naključje.

Jurij Svoljšak

OkrOgle OBLETNICE
|
Dr. Rudolf Hanželič (1905 - 1979)

Pred 120 leti, 12. aprila 1905, se je v Ormožu rodil Rudolf Hanželič, duhovnik, doktor teologije, profesor, vzgojitelj in pisatelj. Ustanovil je počitniško kolonijo v Cordobi, ki še vedno deluje in vsako leto gosti otroke slovenskih osnovnih šol.

ŽIVLJENJE RUDOLFA HANŽELIČA

Dr. Rudolf Hanželič se je rodil 12. aprila 1905 v vasi Hardek pri Ormožu, v Slovenskih goricah. Njegov oče je bil več let župan najprej hardeške, nato pa tudi ormoške mestne občine. Rudolf je študiral v Ljubljani, kjer je stanoval v Marijanišču, nato stopil v mariborsko bogoslovje ter prejel mašniško posvečenje leta 1929. Leta 1934 je dosegel doktorat iz teologije na ljubljanski teološki fakulteti. Bil je profesor verouka na gimnaziji v Celju, kjer se je uspešno udeleževal v katoliških mladinskih organizacijah. Pri Zvezi fantovskih odsekov je bil vodja Mladcev in Naraščajnikov za vso Slovenijo. Leta 1941 so ga nacisti izgnali na Hrvaško, a se je kmalu vrnil v Ljubljano, kjer je bil profesor na gimnaziji in se izpopolnjeval v svoji stroki - vzgojeslovje. Ustanovil je Dijaški orlovski odsek in ga do leta 1945 vodil kot predsednik. Deloval je tudi v podtalnem ustanavljanju Narodnega odbora za Slovenijo, v katerem je v začetku bil celo odbornik.

Leta 1945 se je umaknil v Rim, leta 1947 pa se je odločil za izseljenstvo v Argentini.

V Argentini je najprej deloval kot dušni pastir v Mendozi, nato pa se je preselil v provinco Córdoba. V glavnem mestu province je učil Moralko in pastoralko na bogoslovju mercedarcev, v vasi San Esteban je dobil mesto hišnega duhovnika v zavodu za prevzgojo deklet, obenem pa izvrševal profesorско delo filozofije in psihologije na državni gimnaziji v Capilla del Monte. V Argentini je izdal knjige, pisal članke za revijo Duhovno življenje in za tednik Svobodna Slovenija ter Zbornik Svobodne Slovenije. Bilj je tudi izvrsten predavatelj na duhovnih vajah in raznih sestankih, posebno za mladino.

Ustanovil je Počitniški dom v cordobskih hribih, kjer je nudil letovanje po zmernih cenah slovenskim družinam, vsako leto pa gostil tudi otroke slovenskih osnovnih šol.

Leta 1971 se je preselil v Luján, kjer je bil hišni duhovnik v hiši bratov maristov in profesor na marističnem bogoslovju.

Hudo bolan se je vrnil v svoje cordobske hribe, kjer je umrl 19. marca 1979. Pokopan je na pokopališču v Doloresu v bližini Počitniškega doma.

VZGOJITELJ IN PISATELJ

Dr. Hanželič je posvetil življenje vzgoji mladine ter pisanju vzgojnih člankov ter knjig.

Že v Sloveniji je za Naraščajnike in Mladce izdajal lista "Mladec" in "Naraščajnik". Napisal je tudi več knjig za mladino z organizacijsko in vzgojno vsebino: "Priročnik o organizaciji in ideologiji mladcev" (1938), "Katoliška moralka za inteligenco" (1943) in "Družinska vzgoja" (1945), ki je v razširjeni in poglobljeni obliki znova izšla v Argentini v dveh delih. V Argentini je izdal tudi obširno knjigo "Naše življenje" (1977).

Pisal je tudi več člankov za revijo Duhovno življenje, tednik Svobodna Slovenija in Zbor-

nik Svobodne Slovenije, kjer je leta 1964 aktivno sodeloval pri znani anketi o nalogah in dolžnostih slovenske emigracije.

Poleg vsega naštetega je bil zelo priljubljen predavatelj na duhovnih vajah ter na sestankih za mladino.

POČITNIŠKI DOM V DOLORESU

Višek svoje praktične gospodarske in pedagoške delavnosti je Hanželič dosegel z ustanovitvijo Počitniškega doma v kraju Dolores pri Capilli del Monte.

Ko je Hanželič postal hišni duhovnik v zavodu za prevzgojo deklet v vasi San Esteban v cordobskih hribih so kmalu k njemu začeli prihajati na počitnice tudi nekateri slovenski rojaki.

Kraj jim je zelo ugajal: čist zrak, bližina planin, potok s čisto vodo za kopanje. Začeli so ga nagovarjati, naj bi Slovenci prišli do počitniškega doma v tem planinskem raju. Prav tedaj je bilo v Doloresu naprodaj 10.000 kvadratnih metrov planinskega sveta z dvema zgradbama in s starinsko jezuitsko zgodovinsko cerkvico žalostne Matere božje. Ker je bil svet poraščen s trnjem, nerodoviten, stavbi pa v napol podrtem stanju, cena ni bila zelo visoka.

Leta 1956 je dr. Hanželič sklenil nakup te zemlje, leta 1958 pa dokupil še sosedovo zemljo z velikim poslopjem in galerijami. Po nakupu zemljišča se je dr. Hanželič lotil obnovitvenega dela. Načrte za prezidavo in obnovo je napravil kar sam. Dela je bilo ogromno: popravljal je na novo, prezidaval, v vse sobe napeljal elektriko, gradil kopalnice

ter popravljaj strehe. Tako so nastala nova poslopja. V vsem objektu je bilo vzdanih 80 oken in vrat, narejenih 450 kvadratnih metrov novih tal, nad 400 metrov novih streh, 17 novih kopalnic, nove vodovodne in električne napeljave.

Sedaj stoji na lepo urejenem zemljišču 6 poslopij s 27 sobami in 18 kopalnicami. V ta dom je dr. Hanželič vsa leta vlagal vse svoje kaplanske in profesorske plače in druge dohodka. "Vse do zadnjega je šlo v urejanje kolonije; za to sem vsa leta živel precej beraško in garal za dva ali tri" je povedal sam dr. Hanželič.

Pred smrtjo je dr. Hanželič dal pobudo za ustanovitev dobrodelnega društva, ki naj bi prevzelo v last Počitniški dom in ga vodilo tako, kot ga je vodil on. V svoji oporoki je dr. Hanželič določil, da prepušča temu društvu (Asociación civil de beneficencia Hogar de descanso) vse svoje nepremično in premično premoženje - torej ves Počitniški dom v Doloresu z vsem inventarjem.

Pri sestavi pravil društva je dr. Hanželič sam označil namen: "Počitniški dom mora nuditi slovenski šolski mladini - zlasti bolehnim in iz manj premožnih družin - cenene počitnice v gorskem zraku, ter nuditi cenene počitnice tudi ostalim slovenskim družinam in posameznikom." Prosil je tudi, da se mladina v Počitniškem domu nevsiljivo versko pogloblja in da goji slovensko narodno zavest.

S tem dejanjem je dr. Hanželič postal eden od največjih dobrotnikov slovenske skupnosti v Argentini.

Pripravil: **Jože Jan**
 Viri: *Svobodna Slovenija*, *Zbornik Svobodne Slovenije*, *Duhovno življenje*

Objavljeno v Svobodni Sloveniji
pred 75 leti

SLOVENCİ - ROMARJI

Svobodna Slovenija, Leto VIII – Št. 20 (18. 5. 1950)

Romanja so bila Slovencern v krvi že davno. Je to naša splošno narodna navada, da vsak pošten kristjan poroma vsaj enkrat na leto k svetišču, kjer stoluje sveta priprošnjica ali priprošnik njegovega posebne- ga zaupanja. Lepa je ta slovenska navada in nas ni bilo treba biti zaradi nje sram.

V minulih stoletjih so naši predniki roma- li k sv. Jakobu v Komposteljo, k sv. Trem Kraljem v Kelmoranj, k sv. Hemi na Koroško in seveda v Rim, saj beseda romati pri- de od večnega mesta Roma — Rim.

Naša dežela je bila polna bolj ali manj znanih romarskih središč. Belokranjci so romali k Trem faram in na Žeželj, Ribniška dolina k Novi Štifti in na Zdensko reber,

Notranjci na Križno in Planinsko goro in na presersko Žalostno goro, Gorenjci k sv. Joštu, k sv. Luciji v Dražgošah in Skaručni, k Mariji v Velesovem in na Šmarni gori. Črni graben je imel sv. Valentina na Limbarski gori, Zasavci in Dolenjci so romali k sv. Antonu v Štangi, h Kozmijanom na Krki, k Mariji na Zaplazu, Veseli in žalostni in Trški gori, trboveljski knapje k sv. Joštu in sv. Neži na Kumu, Štajerci na Sv. Gore in na Ptujsko in Brinovo goro, naši Korošci na Sv. Višarje v Žihpolje in na Prerovo, kjer "Bog raste," imeli smo "konjske procesije" v čast sv. Štefanu v cerkljanski fari na Gorenjskem in v št. Jerneju in velike shode za praznik Marije Pomočnice na Rakovniku. Sv. Rok v Dravljah in še drugod je imel za svoj godov- ni dan tisoče častilcev in še in še!

Nad vsemi svetimi kraji, ki so bili kot bi- seri posejani na najlepših točkah sloven- ske zemlje, pa je ob vznožju slovenskih planin, na Brezjah, postavila svoj prestol naša Mati in kraljica, Marija Pomagai, ka- mor so se dan za dnem zbirale množice Slovencev, proseč utehe in pomoči v duš- nih in telesnih potrebah.

Brezje so postale naše narodno svetišče.

Oči in misli nas vseh, popotnikov po tu- jem svetu, se vedno obračajo proti tem svetim krajem, na katere nas veže toliko lepih spominov. Danes nam niso dosegli- vi. Zato skušamo utešiti svojo željo na ta način, da iščemo v tujem svetu krajev, kjer bi lahko doživeli vsaj nekoliko tiste utehe in veselja, ki smo ga doživeli doma.

V nepregledni argentinski ravnini si je postavila svoj prestol "Virgencita criolla":

Lujanska Marija. In ob njej je dostojno in skromno prebivališče dobila tudi naša Kra- ljica z Brezij. Tako nam je criolski Luján pos- tal domač, tudi naš. Tja radi zahajamo, po- samezniki in v velikih skupinah, iščoč utehe v tegobah našega življenja, ki je v zadnjih letih eno samo veliko romanje. Samo Bog ve, koliko Slovencev je že našlo v Lujanu svoj dušni mir in oporo za borbo v življenju.

Skupno romanje v Luján je postalo že tradicija. Kljub težavam, ki ga rade sprem- ljajo, nam je v uteho. Kadar nas je tisoč in več skupaj, se čutimo bolj močne, se pom- noži naša vera v Boga in v boljšo bodoč- nost, se osveži v nas spomin na vse ono, kar nam je bilo v domovini drago in sveto.

Prav je tako! Ohranimo lepo navado slo- venskega romanja v Luján, ki naj vse, kar hoče biti zvesto svetim izročilom naših očetov, še tesneje združi in poveže!

KOLEDAR

- 18. maja**
65. obletnica
Slovenskega doma San Martín
- 24. maja**
Praznik Marije Pomagaj
- 25. maja**
Žegnanje v Slovenski cerkvi Marije Pomagaj
- 30. maja**
Občni zbor društva Zedinjenja Slovenija
- 1. junija**
Spominska proslava v Slovenski hiši
- 14. junija**
Poslovilni večer RAST-i 54
- 15. junija**
Očetovski dan

“ ZA RAZMISLEK IN NASMEH ”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

ROMANJE

“Spet kliče nas venčani maj k Mariji v nadzemeljski raj” poje prelepa slovenska ljudska pesem. Tudi letos je slovenska skupnost v Argentini romala k Mariji v Luján, to leto še v posebno zahvalo za njeno varstvo ob 80-letnici begunstva naših prednikov. Mariji smo na romanju posvetili posebno molitev:

KRALJICA IZSELJENCEV

Kraljica naše domovine,
v tujini te pozdravljamo;
skrbi in svoje bolečine
ponižno ti darujemo.

V tujino s Sinom si bežala
deviška Mati, tudi ti;
nevarnosti si vse spoznala,
v katerih smo izseljenci.

Po domovini hrepenela
si, kakor hrepenimo mi;
od dela svojih rok živela
z družino najsvetejšo si.

Zato razumeš ti edina,

Marija, nas izseljence,
ki te slovenska domovina
izbrala za Kraljico je.

Marija, Mati in Kraljica
izseljencev slovenskih si;
po tebi večna naj Pravica
peklenski vojski moč zdrobi.

Številni pregovori govorijo o romanjih:

• Vse poti vodijo v Rim. (ljudski pregovor)

• Če imaš cilj, boš našel tudi pot.
(indijski pregovor)

• Dobro vino oživi romarja.
(španski pregovor)

• Naj gre romar hitreje ali počasneje, pot je
enako dolga. (kitajski pregovor)

• Na dolgo romanje, s kratkimi koraki.
(španski pregovor)

• Na začetku je pot težka.
(latinski pregovor)

• Romar brez dobre volje je kot svet brez

barv. (španski pregovor)

• Kdor prosi, zlata usta nosi.
(slovenski pregovor)

• Pravo romanje se začne, ko ga končaš.
(španski pregovor)

• Marskteri romar gre v Rim, v Kompostelje,
Al tje, kjer svet' Antón Jezusa varje,
Trsat obišče, al svete Lušarje
Enkrát v življenji, al Marijino Celje.

V podobah gledat hrepeni veselje
Življenja rajskega. Sled sence zarje
Unstranske glorijske, vtisnjeni v oltarje
Ljubezni verne ohladi mu želje.

Ah, tak podobo gledat me device,
Nebeške nje lepote senco, sanje
Goljufne, v katerih komej sled resnice,

Ukaz želj vleče v tvoje domovanje;
Srce obupa manj moré pušice,
Ur krajši tek, tam milši prs zdihrvanje.

(France Prešeren, sonet posvečen prijatelju
slikarju Matevžu Langusu)

Izbral: Jože Jan

Nedelja, 25. maj 2025

ŽEGNANJE PRI MARIJI POMAGAJ

9.30 - rožni venec in litanije; 10.30 - sv. maša

“Zahvala Mariji Pomagaj za življenje in vero ob 80-letnici begunstva”

VABILO

URADA VLADE RS ZA SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Glasbena čestitka Sloveniji 2025 -
zapojte z Ansambлом Saša Avsenika

Podrobnosti najdete tukaj

SLOVENSKI DOM SAN MARTÍN

65. OBLETNICA

V nedeljo, 18. maja 2025

Moj očetov rodni dom - meni si kašipot
Ob 80-letnici zdomstva

10.00 - Sveta maša v zavodu Srca Jezusovega
11.15 - Dviganje zastav na dvorišču doma
11.45 - Kulturni program
13.15 - Družinsko kosilo/ Prijave za kosilo do
15. maja na 1131493739 (Monika Verbič)

Zagotovljena zabava ob zvokih skupine Potomci

SLOVENSKI DOM
SAN MARTÍN

Ramón Carrillo 2362, San Martín
Buenos Aires, Argentina

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU

POROČILO O PREJETI PODPORI
ZA DUŠNE PASTIRJE

Poročilo za mesece februar, marec in april.

	FEBRUAR	MAREC	APRIL
Slomškov dom	\$ 139.550,00	\$ 182.090,00	\$ 170.460,00
N.N.	\$ 15.000,00	\$ 15.000,00	
N.N.	\$ 220.000,00		
Naš dom	\$ 96.210,00	\$ 148.955,00	\$ 325.950,00
Mladina ob križevem potu			\$ 293.000,00
Pristava	\$ 90.020,00	\$ 93.550,00	\$ 261.220,00
N.N.			\$ 50.000,00
Carapachay		\$ 30.000,00	\$ 35.000,00
N.N.	\$ 20.000,00	\$ 20.000,00	\$ 20.000,00
N.N.			\$ 40.000,00
San Martín			
N.N.	\$ 120.000,00	\$ 150.000,00	\$ 110.000,00

V tem obdobju je bilo uporabljenih \$ 1.277.490,00.
Prav lepa hvala in Bog naj vam povrne.

Dušni pastirji

Svobodno Slovenijo podpirajo

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

SL*AR
CÁMARA DE COMERCIO
ESLOVENO ARGENTINA

BAJDA s.r.l.

SVOBODNA SLOVENIJA | Glasilo Slovencev v Argentini

Ustanovitelj Miloš Stare

Lastnik društvo Zedinjena Slovenija

Predsednik Jure Komar

Urednika:

Mariana Poznič, Jože Jan

Oblikovanje:

Leila Erjavec, Sofi Komar

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LI BRE

Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires - Argentina

email svobodna.ba@gmail.com

www.svobodnaslovenija.com.ar